

Kommunikationsresan: den textbaserade AKK-användaren

På Tobii Dynavox har vi en stark övertygelse om att vi behöver lägga fokus på läs- och skrivförmågor för personer som använder AKK. Dessa förmågor möjliggör inte bara att uttrycka vad som helst utan öppnar också dörrar till utbildning, yrkesliv och ökad självständighet. Ett robust AKK-system bör innehålla ett stort ordförråd med möjlighet att uttrycka det vi behöver i vardagen. Det bör också erbjuda möjligheten att anpassa och lägga till eget ordförråd vid behov. Trots detta bör vi stanna upp och fundera över om det är möjligt för en AKK-användare att bli helt självständig i sin kommunikation enbart med förprogrammerade ord och fraser. Det är enkelt att glömma bort att det är en skillnad mellan receptivt och expressivt språk. Många av de ord som vi förstår använder vi sällan eller till och med aldrig när vi talar. Fundera över hur ofta du använder ord som hieroglyf, föranleda eller vedertagen. Trots det är det ganska troligt att du förstår vad de betyder och skulle kunna använda dem vid behov, till exempel i en text. Om vi räknar extremt lågt lär sig barn i skolåldern upp emot 600 nya ord per år (Nagy, Herman & Anderson, 1985). Andra studier pratar om så mycket som 5000 nya ord per år (Miller & Gildea, 1987). Att programmera in alla dessa ord i en AKK-enhet är väldigt tidskrävande och i ärlighetens namn inte alltid nödvändigt då många av dessa ord kanske aldrig kommer användas expressivt. Om vi istället lägger den tiden och energin på att lära ut läs- och skrivförmågor samt erbjuder ett tangentbord i AKK-systemet har vi skapat möjligheten att uttrycka dessa ord vid behov. Dessutom har vi gett AKK-användaren verktyg att uttrycka precis vad som helst utan att vara beroende av vad andra programmerar in.

Forskning på området indikerar att barns begynnande litteracitetsinläring är mycket mer beroende av att få tillgång till läs- och skrivinläring och vilken typ av lärande som erbjuds än av kognitiv kapacitet (Koppenhaver, 2000).

Tobii Dynavox skapar kommunikationslösningar som ger personer med funktionsnedsättningar en röst. Vi erbjuder också **kostnadsfria utbildningar**, t.ex i **läsprogrammet ALL**. Vårt robusta AKK-program **Snap Core First** har både en symbolbaserad siduppsättning och en textbaserad. Utöver det går det att göra anpassningar där vissa ord har symboler men andra enbart text. Alla våra AKK-program erbjuder tangentbord med ordprediktion och i **Communicator 5** finns även frasprediktion.

Tangentbord med frasprediktion i Communicator 5

Tangentbord och ordprediktion med symboler i Snap Core First

Textbaserad siduppsättning i Snap Core First

Referenser

Miller, G. A., & Gildea, P. M. (1987). How children learn words. *Scientific American*, 257(3), 94–99. <https://doi.org/10.1038/scientificamerican0987-94>

Nagy, W. E., Herman, P. A., & Anderson, R. C. (1985). Learning words from context. *Reading Research Quarterly*, 20(2), 233–253. <https://doi.org/10.2307/747758>

Koppenhaver, D.A. (2000). Literacy in AAC: What Should be Written on the Envelope We Push?. *Augmentative and Alternative Communication*, 16, 270-279.